24/09/2023

Προκόπης Παυλόπουλος: Η Άλωση της Τριπολιτσάς πηγή διδαγμάτων για το Έθνος των Ελλήνων

/ Επικαιρότητα

Προκόπης Παυλόπουλος: Η Άλωση της Τριπολιτσάς, το κορυφαίο πολεμικό στρατήγημα του *«Γέρου του Μοριά»*, του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, αποτέλεσε την απαρχή και το «*θεμέλιο*» της ευόδωσης της Εθνεγερσίας του 1821 και συνιστά ανεξάντλητη πηγή διδαγμάτων, στο διηνεκές, για το Έθνος των Ελλήνων

Τρίπολη, 24 Σεπτεμβρίου 2023. *Κατά τις εκδηλώσεις για την 202η Επέτειο της Άλωσης της Τριπολιτσάς -την 23η Σεπτεμβρίου 1821- ο τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Ακαδημαϊκός και Επίτιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ κ. Προκόπιος Παυλόπουλος εκφώνησε τον Πανηγυρικό της Ημέρας και επισήμανε, μεταξύ άλλων, τα εξής:*

«Τιμούμε σήμερα εδώ, στην Ιστορική Τρίπολη της Αρκαδίας, την 202η Επέτειο της Άλωσης της Τριπολιτσάς, η οποία συντελέσθηκε την 23η Σεπτεμβρίου του 1821. Πιστοί στο πνεύμα και στους συμβολισμούς της Επετείου αυτής, η οποία έχει τα χαρακτηριστικά Εθνικής Επετείου, αποτίουμε τον οφειλόμενο φόρο τιμής στην Ιερή Μνήμη των Μεγάλων Πρωτεργατών της Ιστορικής εκείνης Μάχης. Μάχης η οποία, πέραν της καθοριστικής σημασίας της για την οριστική ευόδωση της Εθνεγερσίας του 1821, αποτελεί και θ’ αποτελεί, στο διηνεκές, ανεξάντλητη πηγή και ανεκτίμητη«*κιβωτό*» διδαγμάτων για το Έθνος των Ελλήνων.

Ι. Η στρατιωτική – πολεμική ιδιοφυία του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη

Πριν από κάθε άλλη σχετική αναφορά, έχω αυτονόητο χρέος να υπενθυμίσω ότι το μέγιστο μέρος του φόρου τιμής για την Επέτειο της Άλωσης της Τριπολιτσάς ανήκει, δικαιωματικώς, στον Μεγάλο Στρατηγό της Εθνεγερσίας του 1821, τον θρυλικό «*Γέρο του Μοριά*» Θεόδωρο Κολοκοτρώνη.

Α. Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης συγκαταλέγεται μεταξύ των κορυφαίων ιστορικών φυσιογνωμιών Εθνικής εμβέλειας, δοθέντος ότι η συνεισφορά του κατά την Άλωση της Τριπολιτσάς, αλλά και καθ’ όλη την διάρκεια της Εθνεγερσίας του 1821, υπήρξε, κυριολεκτικώς,καταλυτική. Και μάλιστατόσο για την επιτυχή έκβαση του Εθνικού Αγώνα των Ελλήνων όσο και για την μετά το τέλος του ίδρυση του Νεότερου Ελληνικού Κράτους, με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου του 1830. Η ιστορική αυτή αλήθεια απορρέει εκ του ότι ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης από την μια πλευρά ανέπτυξε, με αφετηρία την Άλωση της Τριπολιτσάς, όλο το μέγεθος της στρατιωτικής-πολεμικής ιδιοφυίας του. Και, από την άλλη πλευρά, καθ’ όλη την ταραγμένη περίοδο της Εθνεγερσίας του 1821 έμεινε μακριά από μικροπρέπειες και εμφύλια πάθη, ταγμένος αποκλειστικώς στον υπέρ της Ελευθερίας Αγώνα.

Β. Μένοντας στα γεγονότα της Τριπολιτσάς, η Ιστορία διδάσκει ότι ο «*Γέρος του Μοριά*» συνέλαβε, σχεδίασε και έκανε πράξη το στρατήγημα της Άλωσης της Τριπολιτσάςστηριζόμενοςστην,οιονεί «*ενορατική*», αντίληψη ότι μόνον η πτώση και κατάληψη της τότε «*Πρωτεύουσας της Πελοποννήσου*» θα μπορούσε να βάλει τις βαθιές ρίζες, τις οποίες είχε απόλυτη ανάγκη η Επανάσταση του 1821 για να

ευδοκιμήσει και να ευοδωθεί. Πραγματικά,ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης είχε πλήρη επίγνωση ότι η Τριπολιτσά, ως το ουσιαστικό διοικητικό, στρατιωτικό και οικονομικό κέντρο της Πελοποννήσου, έπρεπε, για λόγους συμβολισμών αλλά κυρίως για λόγους ουσίας, να «*πέσει στα χέρια*» των Αγωνιζόμενων Ελλήνων. Έτσι ώστε η Εθνεγερσία του 1821 ν' αποκτήσει παμπελοποννησιακή εμβέλεια και, με τον τρόπο αυτό, να συντηρήσει «*άσβεστη*» την προσδοκία επικράτησής της σε ολόκληρη την Πελοπόννησο αλλά και επέκτασής της πέραν αυτής, με την προτεραιότητα να «*γέρνει*» προς την περιοχή της Ρούμελης.

Γ.Το ότι το κατά τ' ανωτέρω στρατήγημα με κεντρικό στόχο την κατάληψη της Τριπολιτσάς ανήκει, ουσιαστικώς καθ' ολοκληρία, στον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη προκύπτει ιστορικώς εκ του ότι άλλοι Οπλαρχηγοί Αγωνιστές δεν διέθεταν, παρά την αδιαμφισβήτητη στρατιωτική εμπειρία και γενναιότητά τους, τις ίδιες μεγάλες δυνατότητες ανάλογου πολεμικού σχεδιασμού. Και πρότειναν την διεξαγωγή τοπικών μαχών για την κατάληψη επιμέρους, διάσπαρτων, στρατηγικών σημείων και μικρών οικισμών, θεωρώντας ότι έτσι θα ήταν δυνατό να καταγάγει ο Αγώνας της Εθνεγερσίας του 1821 «*εύκολες*» νίκες. Είναι όμως ιστορικώς μάλλον προφανές ότι, αν ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης είχε υιοθετήσει τις απόψεις τους, η Επανάσταση του 1821 θα διέτρεχε τον κίνδυνο να εκφυλισθεί αγωνιστικώς, μέσ' από τοπικές συμπλοκές σημαντικού κόστους σε ανθρώπινες ζωές και μικρής, έως σχεδόν μηδενικής, στρατηγικής ωφέλειας. Ενώ, ταυτοχρόνως, οι Οθωμανοί θα είχαν όλο τον χρόνο να οχυρωθούν ακόμη πιο αποτελεσματικά μέσα στην Τριπολιτσά, όταν μάλιστα κρατούσαν εκεί σε ομηρία εκτός από τον υπόλοιπο πληθυσμό και μεγάλο αριθμό Ελλήνων Προκρίτων της ευρύτερης περιοχής.

II. Η οργάνωση της Μάχης της Τριπολιτσάς

Την στρατιωτική-πολεμική ιδιοφυία του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη κατέδειξε, πέραν της κατά τα ως άνω κατανόησης της στρατηγικής σημασίας της Τριπολιτσάς, και ο τρόπος με τον οποίο οργάνωσε τον αποκλεισμό της και, εν τέλει, την μάχη για την κατάληψή της.

Α. Επιλέγοντας -μεθοδικώς, και με στόχο την περικύκλωση και τον αποκλεισμό της Τριπολιτσάς από οιαδήποτε επικοινωνία ικανή να της διασφαλίσει την στρατιωτική ενίσχυση και τον κάθε είδους ανεφοδιασμό- συγκεκριμένες περιοχές, ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης καθοδήγησε τους Αγωνιζόμενους Έλληνες σε τοπικές μάχες,εντεταγμένες όμως σ' έναν ευρύτερο, κατά τα προεκτεθέντα, σχεδιασμό. Μάχες που ήταν μάλλον βέβαιο ότι θα είχαν νικηφόρα κατάληξη, και μάλιστα με μικρό κόστος σε ανθρώπινες απώλειες. Πρώτα ήλθε η νίκη στο Λεβίδι, την 14^{η} Απριλίου, για ν' ακολουθήσουν οι διαδοχικές νίκες στο Βαλτέτσι, μεταξύ 12^{ης} και

13ης Μαΐου και σταΒέρβενα και στα Δολιανά, την 18η Μαΐου. Τέλος, η «*Μάχη της Γράνας*», όπως έμεινε γνωστή στην Ιστορία της Εθνεγερσίας του 1821, υπήρξε το αποκορύφωμα του όλου στρατηγήματος του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη για την Άλωση της Τριπολιτσάς. Η «*Γράνα*» δεν ήταν μια προϋπάρχουσα τοποθεσία στηνπεριοχή, αλλά ένα χαράκωμα συνολικού μήκους 700 μ., περίπου, που υπό την επίβλεψη του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη έσκαψαν περί την Τριπολιτσά Αγωνιστές και ντόπιοι κάτοικοι εκτός της Πόλης. Όταν, μέσα σ' ελάχιστο χρόνο και παρά τις επιθέσεις των Οθωμανών, η «*Γράνα*» ολοκληρώθηκε και ήταν πλήρως επιχειρησιακή, τον Αύγουστο του 1821, είχε, ταυτοχρόνως, ολοκληρωθεί και ο ασφυκτικός αποκλεισμός της Τριπολιτσάς. Η πτώση της ήταν πλέον προδιαγεγραμμένη.

Β. Το πρωινό της 23ης Σεπτεμβρίου 1821, πάντοτε υπό την καθοδήγηση του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη -καίτοι ορισμένες, άστοχες και υπερβολικές, επιθετικές ενέργειες των πολιορκητών επιχειρήθηκαν πέρα και έξω από τις εντολές του και ήταν εντελώς ξένες προς την αυθεντικώς γενναία στρατιωτική και πολεμική του νοοτροπία- η Τριπολιτσά καταλήφθηκε.Και μετέπειτα, σχεδόν έως το τέλος της Εθνεγερσίας του 1821, υπήρξε το «*στρατηγείο*» του Αγώνα για ολόκληρη την Πελοπόννησο, και όχι μόνο. Τέσσερα ήταν τα επιμέρους στρατιωτικά σώματα των πολιορκητών της Τριπολιτσάς. Το πολυπληθέστερο, αριθμώντας περίπου 2.500 άνδρες, τελούσε υπό την ηγεσία του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. Ενώ τα τρία άλλα τελούσαν, αντιστοίχως, υπό την ηγεσία των Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, Χρήστου «*Αναγνώστη*» Παπαγεωργίου ή «*Αναγνωσταρά*» και Παναγιώτη Γιατράκου.

Γ.Και ακόμη τούτο ως προς το ανυπέρβλητο ηγετικό πρότυπο του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη: Ο «*Γέρος του Μοριά*» είχε, αμέσως και δίχως ίχνος μεμψιμοιρίας, αποδεχθεί το εγχείρημα της Άλωσης της Τριπολιτσάςνα τεθεί υπό την υπέρτατη ηγεσία του Δημητρίου Υψηλάντη και υπό την αρχιστρατηγία του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη. Η Ιστορία όμως, κατά «*δικαίαν κρίσιν*», εξέδωσε μάλλον ευθύς εξ αρχής την «*ετυμηγορία*» της, αναγνωρίζοντας τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη ως την εμβληματική ηγετική προσωπικότητα της Άλωσης της Τριπολιτσάς.

III. Η ακριβοδίκαιη ιστορική αποτίμηση

Σήμερα το χρέος μας, ως Ελλήνων, έναντι των Αγωνιστών της Εθνεγερσίας του 1821 και του «*Εθνεγέρτη*» Θεόδωρου Κολοκοτρώνη πρέπει να επικεντρώνεται στο να τιμούμε εμπράκτως την Ιερή Μνήμη τους αφενός συνάγοντας, με βάση το παράδειγμά τους, τ' αναγκαία διδάγματα για το δικό μας Εθνικό Χρέος, όταν το απαιτεί η Σωτηρία της Πατρίδας. Και, αφετέρου, υπερασπιζόμενοι την ιστορική

αλήθεια για την Μάχη της Άλωσης της Τριπολιτσάςκαι, περαιτέρω, ακυρώνοντας αδιαλείπτως την παραχάραξη της Ιστορίας, την οποία ακόμη και στις μέρες μας -ίσως μάλιστα με μεγαλύτερο θράσος και μεγαλύτερη ένταση- επιχειρεί η Τουρκία. Προς αυτή την κατεύθυνση ας μου επιτραπεί να εκθέσω και τα εξής:

Α. Η ιστορική αλήθεια επιβάλλει ν' αποδεχθούμε ότι κατά την Άλωση της Τριπολιτσάς χύθηκε πολύ αίμα. Η στάση ορισμένων από τους πολιορκητές της Τριπολιτσάς -στάση κατά την οποία, δυστυχώς, κυριάρχησαν τα συναισθήματα των καταπιεσμένων κάτω από το «*κυκλώπειο*» βάρος της σκλαβιάς τεσσάρων αιώνων- δεν έχει καμία σχέση με την νοοτροπία και το μέτρο ευθύνης που το Έθνος των Ελλήνων έχει επιδείξει,δίχως εξαίρεση, σε ανάλογες περιπτώσεις. Πρέπει όμως στο σημείο αυτό να επισημανθούν και τ' ακόλουθα, τα οποία η πλευρά της Τουρκίας θέλει, για τους δικούς της ανομολόγητους σκοπούς, ν' «*αγνοεί*»: **Πρώτον**, εκείνοι που ηγήθηκαν κατά τη μάχη για την Άλωση της Τριπολιτσάς, με πρώτο τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη, όχι μόνο δεν επικρότησαν τις ακρότητες και την αιματοχυσία αλλά έκαναν τα πάντα για να την αποφύγουν. **Δεύτερον**, και προς επίρρωση αυτού του γεγονότος, πρέπει να υπενθυμίζουμε ότι ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης αλλά και άλλοι Οπλαρχηγοί ζήτησαν -ακριβώς για ν' αποφευχθούν οι αιματηρές υπερβολές- και μάλιστα επανειλημμένως από τους πολιορκούμενους Οθωμανούς να παραδοθούν ειρηνικά, εγγυώμενοι την ασφάλειά τους. Όμως, οι Οθωμανοί όχι μόνον απέρριψαν κάθε τέτοια πρόταση, αλλά οι απαντήσεις τους προς την Ελληνική πλευρά ήταν, το λιγότερο, ιταμές και προκλητικές. Επομένως, η τακτική αυτή των Οθωμανών δεν μπορεί να μην προσθέτει το δικό της βάρος στην «*ζυγαριά*» της Ιστορίας σε ό,τι αφορά τα γεγονότα της εποχής εκείνης.

Β.Αυτό όμως το οποίο εμείς, οι Έλληνες, οφείλουμε ν' αντιτάσσουμε όχι μόνο προς την Τουρκία αλλά και προς όλους εκείνους, διεθνώς-ευτυχώς λίγους βεβαίως- οι οποίοι «*συμμερίζονται*» τις θέσειςτης, είναι πως αποτελεί τουλάχιστον πρόκληση απέναντι στην Ελλάδα αλλά, κυρίως, απέναντι στην ίδια την Ιστορία να επιχειρούν την εξίσωση της αιματοχυσίας της Άλωσης της Τριπολιτσάς με τα βάρβαρα και στυγερά εγκλήματα της Τουρκίας εις βάρος των Ελλήνων. Πριν απ' όλα η Τουρκία οφείλει να θυμάται τους ποταμούς αίματος των Ελλήνων κατά τους τέσσερις αιώνες σκλαβιάς, αρχής γενομένης από την ανελέητη σφαγή κατά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης. Όπως επίσης οφείλει να θυμάται το αδιανόητο μαρτύριο που υπέμειναν οι Αγωνιζόμενοι Έλληνες από το αίμα που χύθηκε, «*κρουνηδόν*», κατά τους τέσσερις αιώνες σκλαβιάς υπό τον βάρβαρο οθωμανικό ζυγό. Αναφέρομαι εδώ,εν είδει παραδείγματος και μόνο, στις παρατηρήσεις και διαπιστώσεις του Γάλλου περιηγητή της εποχής εκείνης Jean-François-MaximeRaybaud-που κάθε άλλο παρά ευνοϊκά είχε κρίνει αρχικώς την στάση των Ελλήνων κατά την Άλωση της Τριπολιτσάς- στο βιβλίο του «*MemoiressurlaGrèce*» (Paris, 1824, σελ. XIII-XIV)

για τα ιστορικά γεγονότα της 23ης Σεπτεμβρίου 1821. Μεταξύ άλλων, oRaybaud ανέφερε στο εν λόγω βιβλίο του: «*Η Ελλάδα δεν μπορούσε να βγει, από την άβυσσο στην οποία είχε βυθισθεί εξαιτίας της πολύχρονης δουλείας, ούτε με συμβιβασμούς, ούτε με θαύματα, αλλά με πολύ θάρρος*».

Γ. Ολοκληρώνοντας τον σύντομο αυτό απολογισμό για τα ιστορικά δεδομένα που αφορούν την Άλωση της Τριπολιτσάς έχω μείζον χρέος να προσθέσω, κατά την σημερινή μεγάλη Επέτειο, και τα εξής ως προς το απύθμενο θράσος της Τουρκίας να επιχειρεί αδιανόητους «*συμψηφισμούς*» μεταξύ των δικών της βάρβαρων εγκλημάτων εις βάρος του Έθνους των Ελλήνων και της αιματοχυσίας κατά την Άλωση της Τριπολιτσάς: Τίποτα, και με κανένα τρόπο, δεν μπορεί να «*ξεπλύνει*» στην διαδρομή της Ιστορίας τα εγκλήματα και τις βαρβαρότητες της Τουρκίας όχι μόνο κατά τους τέσσερις αιώνες σκλαβιάς, αλλά και μετά την ίδρυση του Νεότερου Ελληνικού Κράτους. Ειδικότερα, τίποτα δεν μπορεί ν' αποσιωπήσει το ποια είναι η πραγματική Τουρκία και ποιες είναι πραγματικά οι κατά καιρούς ηγεσίες της. Εκείνες, που με δικούς τους σχεδιασμούς και δικές τους εντολές διέπραξαν, κτηνωδώς, τις Γενοκτονίες των Ελλήνων του Πόντου και τον Ελλήνων της Μικράς Ασίας, στις αρχές του 20ού αιώνα, καθώς και των αποδεκατισμό, κυριολεκτικώς, της πάλαι ποτέ κραταιάς Ελληνικής Εθνικής Μειονότητας στην Κωνσταντινούπολη, ιδίως μεταξύ 1955-1965. Γι' αυτό και είναι κάτι παραπάνω από επιβεβλημένο το χρέος μας, ως Ελλήνων, να κάνουμε τα πάντα προκειμένου οι ως άνω Γενοκτονίες ν' αναγνωρισθούν και διεθνώς, πρωτίστως δε εντός της Ευρωπαϊκής μας Οικογένειας, της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Καταλήγω με την ακόλουθη έκκληση προς όλους μας, η οποία -είμαι βέβαιος- ανταποκρίνεται πλήρως στα διδάγματα και τις ιστορικές παρακαταθήκες που μας κληροδότησαν οι Πρόγονοί μας, Αγωνιστές της Εθνεγερσίας του 1821, και μέσ' από την εποποιία της Άλωσης της Τριπολιτσάς: Για εμάς, τους Έλληνες, η Εθνεγερσία του 1821 -η οποία είναι πάντα ζωντανό Ιστορικό Ορόσημο και όχι μια απλή Επέτειος- συνεχίζεται, όσο η Τουρκία κάνειεπίδειξη της διαχρονικής της βαρβαρότητας στην Μαρτυρική Κύπρο. Με άλλες λέξεις, εμείς, οι Έλληνες, οφείλουμε να «*καταθέσουμε*» στην Ιερή Μνήμη των Προγόνων μας, Αγωνιστών της Εθνεγερσίας του 1821, την ανυποχώρητη δέσμευσή μας ότι θ' αγωνισθούμε, μέχρι τέλους, ώστε ν' απελευθερωθεί και η τελευταία σπιθαμή του εδάφους της Κυπριακής Γης από τον βάρβαροτουρκικό ζυγό και να επιτευχθεί δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού Ζητήματος, σύμφωνη με το Διεθνές Δίκαιο και με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Αλλά και ότι θ' αγωνισθούμε επιπροσθέτως, και πάλι μέχρι τέλους, ώστε τόσο η Διεθνής Κοινότητα όσο και, κυρίως, η Ευρωπαϊκή Ένωση ν' αναλάβουν, στο ακέραιο, τις δικές τους ευθύνες, παύοντας ν' ανέχονται απαθείς την τουρκική κατοχή στην δεινώς δοκιμαζόμενη Κύπρο. Κατοχή, η οποία πέραν

των άλλων πλήττει καιρίως και το κύρος της Διεθνούς και της Ευρωπαϊκής Νομιμότητας, εν τέλει δε τον ίδιο τον Πολιτισμό μας.

Αιωνία η Ιερή Μνήμη των Προγόνων μας Αγωνιστών κατά την εποποιίατης Άλωσης της Τριπολιτσάς».